

следването на еталони за мислене и постъпване, които са ангажирани и ценностно натоварени с ерзац-ценности, със субкултурни образци на личностна и обществена проява.

Така например, **циганите са изключително петимни за обществено признание и уважение**. И това е напълно обяснимо като се има предвид известната психологическа дистанция между тях и останалите членове на обществото. При реализация на тази петимност обаче те се увличат трайно в действия за обективно и устойчиво завоюване и отстояване на позиция, която е авторитетоутвърждаваща, едва когато сигурно, трайно и дълбоко се убедят, че “другите” ще ги оценят обективно и безпристрастно, че те ще бъдат доброжелателни и толерантни към техните прояви, а не ги потикват към действия само спорадично и от ситуативни съображения и цели. В ситуации, при които на ромите се предоставят условия за пълноценна трудова, гражданска, политическа, културна и друга изява, те неминуемо се отплащат с достойни постъпки. В такива ситуации общественото поощрение, моралната похвала, дружелюбното отношение и други позитивни духовни санкции могат да изместят в личностната ценностна система на рома стремежа за действия, отвеждащи ги към ерзацценностно ориентиране и изява

В същото време, там и тогава, когато и където около ромите има проблеми в общуването, непълнота и противоречивост в отношенията, част от тях търсят социален отдушник и морална утеха в насочването си към действия, с които те създават около себе си представата и “ореола” на смели, способни, важни и други такива хора. Това, за съжаление, нерядко става и с включването им в някои антисоциални и дори престъпни дела - чернорборсаджийство с дефицитни стоки, спекула с чужда валута, кражби и обири, и т. н.

Тук, както се подразбира, изпъква още един щрих от духовния “профил” на част от съвременните цигани. Именно отсъствието на необходимото позитивно отношение от страна на държавата и обществото подтиква едни или други цигани към търсене на “авариен изход”, свързан с формирането на псевдоавторитет и прояви в рамките на първичната им общност.

В това отношение Пламен Георгиев е прав, когато